

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความเครียดของผู้สูงอายุในสถานบริการสาธารณสุข จังหวัดสมุทรสงคราม โดยมีรูปแบบการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามระเบียบวิธีการวิจัย (Research Methodology) ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและพัฒนาคุณภาพเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ความรับผิดชอบ ของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลคลองโคกน จังหวัดสมุทรสงคราม จำนวน 105 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ความรับผิดชอบ ของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลคลองโคกน จังหวัดสมุทรสงคราม จำนวน 105 คน ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีการคำนวณหาจำนวนตัวอย่างทั้งหมด : n ในกรณีที่มีประชากรมีจำนวนที่แน่นอนและเป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (ไพบูลย์ โล่ห์สุนทร , 2538) โดยใช้สูตรของ Yamane(YamaneT,1967) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + N e^2}$$

โดย n แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N แทน จำนวนประชากร

e แทน ค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ ในที่นี้กำหนดให้มีความคลาดเคลื่อน (e = 0.05)

$$\text{แทนค่า} \quad n = \frac{105}{1 + 105 (.05)^2} = 83$$

3. เทคนิคการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยในครั้งนี้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างที่ใช้ความน่าจะเป็น (Probability Sampling) โดยการสุ่มตัวอย่างแบบตามพื้นที่ (Area Sampling) ซึ่งจะแบ่งออกตามหมู่บ้าน และจำนวนประชากร ผู้สูงอายุที่ป่วยโรคความดันโลหิตสูงแต่ละหมู่บ้านของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลคลองโคกน จังหวัดสมุทรสงคราม ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนประชากรแต่ละหมู่บ้านของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลคลองโคน จังหวัดสมุทรสงคราม

หมู่บ้าน	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
หมู่ที่1 บ้านคลองคด	31	24
หมู่ที่2 บ้านวัดคลองโคน	26	21
หมู่ที่3 บ้านคลองโคน	33	26
หมู่ที่6 บ้านประชาชมชื่น	15	12
รวม	105	83

4. สุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างง่าย (simple random sampling) จากกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุต่างหมู่บ้าน ตามจำนวนที่คำนวณได้ ด้วยวิธีจับฉลากไม่คืนกลับ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามมีโครงสร้างรายละเอียดของคำถามที่มีคำตอบชัดเจน (structured questionnaire) และเป็นแบบสอบถามปลายปิด (closed ended questionnaire) เป็นการถาม - ตอบจากกลุ่มตัวอย่างโดยตรงเก็บข้อมูลด้วยตนเอง ใช้สอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความเครียดในผู้สูงอายุ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลคลองโคน จังหวัดสมุทรสงคราม สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ แบบสอบถามแบ่งเป็น 4 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล เป็นแบบสอบถามแบบปลายปิด

เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ อาชีพ รายได้ต่อเดือน ระยะเวลาที่ป่วยเป็นความดันโลหิตสูง การได้รับการรักษา มีลักษณะแบบให้ผู้สูงอายุทำเครื่องหมายลงใน () หรือกรอกข้อมูลลงในช่องว่าง(Check list) จำนวน 8 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามการรับรู้เกี่ยวกับโรคความดันโลหิตสูง

แบบสอบถามการรับรู้เกี่ยวกับโรคความดันโลหิตสูง ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) การตอบแบบสอบถามแต่ละข้อมี 4 ตัวเลือก คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

แต่ละข้อคำถามที่สร้างขึ้นจะมีลักษณะข้อความทางบวก (Positive Statement) และลักษณะข้อความทางลบ (Negative Statement) โดยกำหนดเกณฑ์ ดังนี้

	ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	4 คะแนน	1 คะแนน
เห็นด้วย	3 คะแนน	2 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	2 คะแนน	3 คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1 คะแนน	4 คะแนน

การประเมินผล โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ได้ โดยแบ่งคะแนนการรับรู้เป็น 3 ระดับ จากค่ามัธยฐานเลขคณิตของคะแนนที่ได้ (สุวิมล, 2546) ซึ่งมีระดับคะแนนดังนี้

ระดับสูง	หมายถึง	3.01 – 4 คะแนน
ระดับปานกลาง	หมายถึง	2.01 – 3 คะแนน
ระดับต่ำ	หมายถึง	1 – 2 คะแนน

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามการสนับสนุนทางสังคม

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความอย่างรอบคอบ แล้วเลือกตอบ โดยทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่กำหนดไว้ ให้ตรงกับความรู้สึก ในแต่ละข้อให้เลือกตอบเพียงคำตอบเดียว ดังนี้

มาก	2	คะแนน
ปานกลาง	1	คะแนน
น้อย	0	คะแนน

การแปลความหมายของการได้รับแรงสนับสนุนทางสังคม โดยใช้เกณฑ์ของวิเชียร-เกตุสิงห์ (2538 : 10) ดังนี้

1.34 – 2.00	หมายถึง	แรงสนับสนุนทางสังคมอยู่ในระดับสูง
0.67 – 1.33	หมายถึง	แรงสนับสนุนทางสังคมอยู่ในระดับปานกลาง
0.00 – 0.66	หมายถึง	แรงสนับสนุนทางสังคมอยู่ในระดับต่ำ

ส่วนที่ 4 แบบประเมินความเครียด

แบบประเมินความเครียด (SPST - 20)* คำชี้แจง ในระยะเวลา 6 เดือนที่ผ่านมา มีเหตุการณ์ข้อใดเกิดขึ้นกับคุณบ้าง และคุณรู้สึกอย่างไรต่อเหตุการณ์นั้น ให้ใส่ / ลงในช่องระดับความเครียด ถ้าข้อไหนไม่ได้เกิดขึ้นให้ข้ามไปไม่ต้องตอบ

คะแนนความเครียด	1 หมายถึง	ไม่รู้สึกเครียด
	2 หมายถึง	รู้สึกเครียดเล็กน้อย
	3 หมายถึง	รู้สึกเครียดปานกลาง
	4 หมายถึง	รู้สึกเครียดมาก
	5 หมายถึง	รู้สึกเครียดมากที่สุด

เมื่อรวมคะแนนทุกข้อแล้วนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ปกติที่กำหนด ดังนี้ผลรวมที่ได้แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

ระดับความเครียดต่ำ	1.00 – 2.33	คะแนน
ระดับความเครียดปานกลาง	2.34 – 3.67	คะแนน
ระดับความเครียดสูง	3.68 – 5.00	คะแนน

การสร้างและพัฒนาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่ใช้สำหรับการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย เป็นลำดับขั้นตอนดำเนินการดังนี้

1. การตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสร็จแล้ว เสนออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องจำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา ความถูกต้องเหมาะสมของภาษา จากนั้นปรับปรุงแก้ไขตามที่ได้รับคำแนะนำ

2. การตรวจสอบหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดสอบในการสำรวจนำร่อง (Try Out) โดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามทั้งหมด 30 ชุด มาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยวิธีของ ครอนบาค (Cronbach's Method) ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient of Alpha) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.87

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

4.1 ขอนหนังสือขอความอนุเคราะห์การเก็บข้อมูลจากมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา วิทยาเขตสมุทรสงคราม ถึง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลคลองโคน

4.2 นำหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูล เสนอต่อผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลคลองโคน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลภายในพื้นที่เขตรับผิดชอบของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลคลองโคน

4.3 ติดต่อประสานงานขอความร่วมมือจาก เจ้าหน้าที่ อสม. ในตำบลคลองโคน เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บแบบสอบถาม

4.4 ดำเนินการเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง โดยมีเจ้าหน้าที่ อสม. ตำบลคลองโคน เป็นผู้ช่วยในการแจกแบบสอบถาม แจกแบบสอบถามทั้งหมดจำนวน 83 ชุด ไปยังกลุ่มตัวอย่าง เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล 4 สัปดาห์

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิจัยครั้งนี้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics Analysis) เป็นการวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวแปรทั้งหมด โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ทำการวิเคราะห์และนำเสนอในรูปของความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยการวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตาราง

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมาน (Inferential Statistics Analysis) เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบปัญหาการวิจัย โดยใช้สถิติดังนี้

2.1 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ กับความเครียด โดยใช้

2.1.1 การวิเคราะห์ไคส์แคว้ (Chi-square Analysis) เพื่อตรวจสอบดูความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านข้อมูลทั่วไปของผู้สูงอายุกลุ่มผู้ป่วยความดันโลหิตสูงกับระดับความเครียด

2.1.2 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ (Correlation Analysis) โดยใช้สถิติแบบ Pearson Correlation เพื่อตรวจสอบดูความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความเครียด